

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу» Харківського
національного
університету імені В.Н. Каразіна

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

(з метою визначення здатності успішно виконати освітню програму)
для осіб, що поновлюються / переводяться на навчання за
освітньою програмою
«Міжнародні відносини та регіональні студії»

Харків 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди складена для осіб, які поновлюються або переводяться на навчання за освітньою програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії».

Укладачі програми: к.іст.н., доц. Парфіненко, А. Ю., д.іст.н, проф. Лиман С. І., к.політ.н., доц. Панасенко Г. С., к. ек. н., доц. Сідоров М. В.

Предметом знань, необхідних для поновлення/переведення на навчання за освітньою програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії» є змістовна та структурна сутність понять «міжнародні відносини», «глобальна та регіональна політика», «дипломатія та міжнародне співробітництво», «зовнішня політика», «безпекові студії», «міжнародні комунікації та інтеграційні процеси».

Особи, які планують поновлення/переведення на навчання за освітньою програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії», повинні володіти базовими знаннями:

1. Ключові поняття: міжнародні відносини, зовнішня й внутрішня політика держави, міжнародні актори (державні й недержавні), національні інтереси, дипломатія, консульська служба, міжнародне право, безпека, конфлікти, міжнародні організації, комунікації.

2. Природа міжнародних процесів: тенденції розвитку світової політики, структура міжнародної системи, регіональні підсистеми, взаємозв'язок глобального та локального в міжнародних відносинах.

3. Актори міжнародних відносин: особливості взаємодії держав, міжурядових організацій, транснаціональних корпорацій, міжнародних ЗМІ, громадських ініціатив.

4. Політика безпеки: типи конфліктів, механізми безпеки, кооперативна та людська безпека, вплив збройних конфліктів на міжнародну стабільність.

5. Теоретичні підходи: реалізм, лібералізм, конструктивізм, геополітика, світ-системний аналіз, школи регіоналістики, постколоніальні студії.

6. Регіональні студії: особливості розвитку міжнародних відносин у різних регіонах світу (Європа, Балкани, Середній Схід, Азія, Африка, Америка), специфіка політичних режимів, інтеграційних моделей та локальних конфліктів.

Порядок створення, організації та роботи комісії з проведення співбесіди (з метою визначення здатності успішно виконати освітню програму для осіб, що поновлюються/переводяться на навчання), регламентується вимогами Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

Питання до співбесіди

1. Структура та основні характеристики міжнародних відносин.
2. Основні теоретичні підходи до вивчення міжнародних відносин.
3. Характеристика реалізму як теорії міжнародних відносин.

4. Ліберальний підхід у міжнародних відносинах?
5. Конструктивізм і його внесок у розуміння міжнародної політики.
6. Світ-системний аналіз: основні положення.
7. Постколоніальні студії: суть, приклади, вплив на глобальну політику.
8. Поліцентризм, біполярність і уніполярність міжнародної системи.
9. Державні та недержавні актори міжнародних відносин.
10. Трансформація ролі держави як головного актора міжнародних відносин.
11. Форми державного устрою держави: унітарні держави, федерації та конфедерації.
12. Поняття "національний інтерес" і його роль у зовнішній політиці.
13. Глобалізація та її вплив на міжнародні відносини.
14. Основні виклики глобального управління у XXI столітті.
15. Геополітика. Основні геополітичні школи.
16. Поняття «м'яка сила» і «жорстка сила» у зовнішній політиці.
17. Поняття «гібридна війна». Приклади з міжнародної практики.
18. Глобальні ризики: кіберзагрози, екологічна криза, пандемії.
19. Суть та функції дипломатії у міжнародних відносинах.
20. Види дипломатії: класична, публічна, економічна, цифрова.
21. Основні етапи розвитку дипломатії.
22. Консульська служба: структура, завдання, приклади діяльності.
23. Особливості зовнішньої політики України після 2014 року.
24. Взаємодія України з ЄС.
25. Взаємодія України з НАТО.
26. Інститути, що формують зовнішню політику України.
27. Стратегії дипломатичної комунікації в умовах війни.
28. Культурна дипломатія. Її роль у міжнародному іміджі країни.
29. Міжнародне право та його основні джерела.
30. Принципи міжнародного права згідно зі Статутом ООН.
31. Механізми вирішення міжнародних спорів.
32. Правовий статус дипломатичних представництв.
33. Роль ООН у підтриманні миру та безпеки.
34. Організація з безпеки і співробітництва в Європі: цілі та діяльність.
35. Особливості міжнародно-правового регулювання конфліктів.
36. Міжнародне гуманітарне право: основи та ключові документи.
37. Міжнародний регіоналізм. Його типи та приклади.
38. Особливості регіональної політики в Європі.
39. Роль Європейського Союзу в міжнародній політиці.
40. Балканський регіон: особливості, конфлікти, політична динаміка.
41. Порівняльна характеристика інтеграційних процесів у ЄС і АСЕАН.
42. Геополітика Близького Сходу: основні актори та конфлікти.
43. Політична специфіка Латинської Америки як регіону.
44. Африканський континент у міжнародних відносинах: основні проблеми.
45. Вплив Китаю на розвиток міжнародної регіональної політики.
46. Роль міжнародних медіа у формуванні глобального порядку.

47. Інформаційна війна як інструмент зовнішньої політики.
48. Міжнародні комунікації. Приклади їхньої реалізації.
49. Роль цифрових технологій у зовнішньополітичній діяльності.
50. Головні виклики безпеки України в контексті регіональних і глобальних процесів.

Критерії оцінювання

Відповідь оцінюється за наступною шкалою:

<i>Оцінка</i>	<i>Бал</i>	<i>Пояснення</i>
здатний	100	повна та вірна відповідь на два питання, наведені приклади
	85	вірні, але неповні відповіді на два питання, відсутні вірні приклади
	75	вірні, але неповні відповіді на два питання, наявні незначні помилки у відповідях, приклади відсутні або невірні
	60	вірна й повна відповідь на одне з питань, неповна та/або з помилками відповідь на друге питання
	50	вірна й повна відповідь на одне з питань
нездатний	40	невірна відповідь на обидва питання
	20	невірна відповідь на лише одне наявне питання
	0	відповідь відсутня

Рекомендована література

1. Біла книга 2021. Оборонна політика України. Київ: Міністерство оборони України, 2022. 120 с. Шишкін І. Азійські країни АТР: державний лад, політичні системи, зовнішня політика : навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 124 с.
2. Гелд Д., МакГрю Е., Голдблатт, Д. Перратон Дж. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. К.: Фенікс, 2020. 584 с.
3. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України : підручн. / В. Головченко, В. Матвієнко. Київ : Ніка-Центр, 2018. 420 с.
4. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія. : підручник. К.: Видавництво «Центр учбової літератури». 2023. 416 с.
5. Європейський Союз в міжнародних відносинах/ В.В. Копійка, М. А. Миронова, С. О. Маковський та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.
6. Історія міжнародних відносин : підруч. / І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с
7. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. – Чернівці: Книги ХХІ століття, 2019. – 272с.
8. Конспект лекцій з дисципліни «Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки» : для здобувачів вищ. освіти IV курсу спец. «Міжнарод. відносини, сусп. комунікації та регіон. студії» денної форми навч. / І. М. Чістякова, І. Б. Кривдіна, Д. Д. Татакі, І. В. Кудлай, В. В. Гайтан ; Держ. ун-т «Одес. політехніка». Одеса, 2021. 291 с.
9. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія міжнародних відносин» / Укл. Чістякова І. М., Кубко В. П., Кудлай І. В., Кривдіна І. Б. Одеса: ДУ ОП, 2021. 223 с.

10. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба): навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2024. – 700 с.
11. Овчаренко О. Історія європейської інтеграції: навчальний посібник / Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. Черкаси: Вертикаль, 2021. 302 с.
12. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія / В. М.Бєбик, С. І. Копійка, Є. А. Макаренко та ін. . К.: Вадекс, 2019. 442 с.
13. Теорія міжнародних відносин : підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, О. Ю. Панфілов та ін.] ; за ред. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2022. – 472 с.

Програму схвалено:
на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу,
протокол № 16 від 24.06.2025 р.

Програму погоджено:
на засіданні науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», протокол № 15 від 25.06.2025 р.

Завідувач кафедри
світової політики, дипломатії та
туристичного бізнесу

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Голова науково-методичної комісії
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО